

JMDR Journal of MCU Dvavati Review วารสาร มจร ทวารวดีปริทรรศน์	ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2568) : Vol.4 No.2 July–December 2025 https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jmdr pp.1-14
---	--

กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี
The mechanisms for driving organizational development towards excellence
of Buddhapanyasridvaravadi Buddhist College

สัญญา สดประเสริฐ¹, สุขเกษม ขุนทอง,พระมหาประกาศิต สิริเมธ, พระอุทิศ อาสภจิตโต,
พระปลัดประพจน์ สุภาโต, ณัชชา ณัฐโชติภิกขิน

Sanya Sodprasert, Sukkasem Koonthongphra ,Phra Maha Prakasit Sirimetho,
Phra Uthit Asapachitto, Phra Palad Praphot Suppatho, Natcha Natchachotipakin

วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: sanya.mcu@gmail.com

Received 21 April 2025; Revised 12 May 2025; Accepted 12 May 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา 2) เพื่อศึกษาปัจจัยและกำหนดแผนกลยุทธ์การพัฒนา และ 3) เพื่อขับเคลื่อนแผนพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีสู่ความเป็นเลิศด้วยพลังการมีส่วนร่วม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาแนวคิดเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศเป็นกรอบการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ จำนวน 15 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ใช้วิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีเปิดสอน 9 หลักสูตร มุ่งพัฒนางานวิจัย พุทธนวัตกรรม และบริการวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตพระสงฆ์และชุมชน ควบคู่กับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น โดยมีพันธกิจหลักในการพัฒนาบัณฑิต สร้างนวัตกรรม และสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน 2. วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีมีจุดแข็งด้านหลักสูตรที่เน้นพัฒนาสังคม นวัตกรรม และการมีส่วนร่วมของชุมชน พร้อมเครือข่ายความร่วมมือที่แข็งแกร่ง แม้จะมีจุดอ่อนด้านการรับนิสิตและการประชาสัมพันธ์ แต่ยังมีโอกาสพัฒนาหลักสูตรและงานวิจัยให้ตอบโจทย์สังคม ท่ามกลางอุปสรรคด้านงบประมาณและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี วิทยาลัยสามารถใช้พุทธนวัตกรรมเสริมสร้างความยั่งยืนและคุณภาพชีวิตของชุมชน และ 3. การขับเคลื่อนแผนพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีสู่ความเป็นเลิศ โดยให้ความสำคัญกับหลักสูตรที่มีมาตรฐาน การพัฒนาบุคลากรและการใช้หลักพุทธศาสนาแก้ปัญหาชุมชน รวมถึงการสืบสานศิลปวัฒนธรรมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน แนวทางการพัฒนาเน้นการ

เชื่อมโยงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย พร้อมเสริมสร้างความยั่งยืนด้านการเงินและทรัพยากร เพื่อสร้างคุณค่าและตอบสนองความต้องการของสังคมอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: กลไก, การขับเคลื่อน, การพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ

Abstract

This research article aims to: 1) Analyze the current status, problems, and essential development needs. 2) Study the factors influencing development and formulate a strategic development plan. 3) Drive the development plan of Buddhanyasridvaravadi Buddhist College towards excellence through participatory engagement. This is a qualitative research study that employs the educational quality criteria for excellence as the research framework. The key informants include 15 administrators, lecturers, and staff members, selected through purposive sampling. The research instrument used was an interview, and the collected data were analyzed through content analysis and presented in a descriptive narrative.

Research Findings: 1. Buddhanyasridvaravadi Buddhist College offers nine academic programs, focusing on research development, Buddhist innovation, and academic services to enhance the quality of life of monks and communities. It also emphasizes cultural preservation and the promotion of local products. The college's core mission includes student development, innovation creation, and sustainable community economic support. 2. The college's strengths lie in its curriculum, which focuses on social development, innovation, and community participation, supported by a strong network of collaborations. However, it faces weaknesses in student recruitment and public relations. Despite challenges such as budget constraints and rapid technological changes, the institution has opportunities to refine its curriculum and research to meet societal needs. Buddhist innovations can be leveraged to foster sustainability and improve the quality of life in communities. 3. The development plan for the college's advancement towards excellence emphasizes high-standard curricula, personnel development, and the application of Buddhist principles to solve community issues. It also focuses on cultural preservation and the development of high-quality community products. The strategic development approach integrates vision, mission, and goals while ensuring financial and resource sustainability to create value and systematically respond to societal demands.

Keywords: Mechanisms, Driving, Organizational Development Towards Excellence

บทนำ

มหาวิทยาลัยเป็นองค์กรการศึกษาที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาชั้นสูง สนับสนุนงานวิชาการตลอดจนเป็นแหล่งผลิตความรู้และวิชาชีพ โดยได้รับความไว้วางใจจากสังคมให้ปฏิบัติภารกิจหลัก 4 ประการ คือ การจัดการศึกษา การวิจัย การบริการวิชาการ และการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ถือได้ว่าเป็นหน้าที่สำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ เนื่องจากการสร้างความรู้ใหม่เพื่อนำมาประยุกต์ใช้และถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน ในขณะที่เดียวกันมหาวิทยาลัยได้มีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นกันในระยะที่ผ่านมา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556) การเพิ่มขึ้นของมหาวิทยาลัยทำให้มีการแข่งขันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มหาวิทยาลัยแห่งใดหากไม่ปรับตัวหรือพัฒนา ก็จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพประสิทธิผลของมหาวิทยาลัย แต่ในปัจจุบันการแข่งขันด้านการศึกษาโดยเฉพาะระดับอุดมศึกษามีมากขึ้นด้วยปัจจัยต่างๆ ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดทางการบริหารและยุทธศาสตร์ในการวางแผนพัฒนามหาวิทยาลัย (อุทัย ดุลยเกษม, 2547) ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ) (2553) ซึ่งสรุปว่าแนวโน้มการบริหารการอุดมศึกษาไทยในอนาคตนั้นจะมีการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น โดยสถาบันอุดมศึกษาต่างมุ่งเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) เพื่อความอยู่รอด (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

อุดมศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนากำลังคน สร้างงานวิจัยและนวัตกรรมชั้นสูง เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะในยุค Thailand 4.0 ที่มุ่งหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำ รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุดมศึกษาให้สามารถสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่มีอัตลักษณ์ไทย บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง อุดมศึกษามีบทบาทในการขับเคลื่อนประเทศผ่านพันธกิจ 4 ด้าน ได้แก่ การผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การวิจัยและพัฒนา การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ อุดมศึกษาต้องปฏิรูปตนเองควบคู่กับการปฏิรูปประเทศ โดยแผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ชัดเจน ให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้ให้บริการ (Service Provider) และสำนักงานการอุดมศึกษาเป็นผู้กำกับและสนับสนุน (Regulator & Facilitator) พร้อมทั้งวางพิมพ์เขียวการพัฒนาให้ครอบคลุมทุกมิติ ตั้งแต่คุณภาพของผลผลิต ระบบธรรมาภิบาล การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการใช้ดิจิทัลเทคโนโลยีในการเรียนการสอนและบริหารจัดการ เพื่อให้อุดมศึกษาบรรลุเป้าหมายด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพ ความเท่าเทียม และความเชื่อมโยงกับสังคมและประเทศ

สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนากำลังคนและขับเคลื่อนความเจริญก้าวหน้าของประเทศ โดยการจัดการศึกษาต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนแผนด้านการอุดมศึกษา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันระดับนานาชาติ ดังนั้น การส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมนานาชาติประเทศ หนึ่งในแนวทางที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางคือการประยุกต์ใช้

Baldrige Excellence Framework ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence: EdPEX) ที่ออกแบบมาเพื่อใช้ในสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะ เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศช่วยให้สถาบันสามารถระบุดจุดแข็ง พัฒนาแนวทางการบริหารจัดการ และเตรียมพร้อมรับมือกับความท้าทายต่าง ๆ โดยเน้นความเป็นเลิศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อีกทั้งยังช่วยให้องค์กรเข้าใจคุณลักษณะที่จำเป็นต่อความสำเร็จ และสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศยังส่งเสริมให้ผู้นำ ผู้บริหาร และบุคลากรทุกระดับมีวิสัยทัศน์ร่วม เข้าใจทิศทาง และร่วมกันขับเคลื่อนสถาบันให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ และสร้างความสำเร็จที่ยั่งยืนในระดับสถาบันและระดับประเทศ

วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีบทบาทในการให้การศึกษาศาสนาและวิชาการชั้นสูงที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล สร้างความเป็นเลิศทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนา ส่งเสริมการค้นคว้าวิจัย ให้การบริการทางวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการส่งเสริมพระพุทธศาสนา โดยในด้านการผลิตบัณฑิตตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนานิสิตทุกระดับอย่างต่อเนื่อง เพราะเชื่อว่านิสิตเป็นปัจจัยสำคัญในการชักนำให้เกิดความเจริญยั่งยืนนาน (วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี, 2558) กิจกรรมการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของคนในชุมชนดังกล่าวนี้ ต้องคำนึงถึงพื้นฐานดั้งเดิม หรือมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเฉพาะในส่วนที่ต้องการจะพัฒนาให้ดีขึ้นไม่ได้เป็นการเปลี่ยนแปลงอาชีพหรือวิถีปฏิบัติทั้งหมดในคราวเดียว หากต้องการจะเปลี่ยนต้องให้แน่ใจว่าจะเป็นผลดีต่อชุมชนจริง ๆ ที่สำคัญคือควรต้องเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่นอกจากจะเพิ่มพูนสติปัญญาให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ แล้วยังควรต้องส่งผลต่อการพัฒนาโดยรวมทั้งที่มีเป้าหมายเป็นผลิตภัณฑ์มวลรวมหรือการสร้างคามกินดี ได้แก่ การสร้างรายได้ การลดรายจ่าย และที่มีเป้าหมายเป็นความพึงพอใจมวลรวมหรือ การสร้างความอยู่ดี ซึ่งได้แก่ความสุขทางจิตใจ อาทิ การมีครอบครัวที่อบอุ่น พร้อมหน้า ได้รับการยอมรับในสังคม การมีวัฒนธรรม ภูมิปัญญาที่ธำรงอยู่อย่างยั่งยืน การมีสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณภาพและยังคงความอุดมสมบูรณ์ด้วย ขณะเดียวกันก็ต้องไม่ละเลยกิจกรรมที่สร้างความเข้มแข็งให้กับสังคม เพื่อให้สมาชิกชุมชนมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันมีความรู้สึกรักหวงแหนผืนแผ่นดินเกิด และมีจิตมุ่งมั่นที่จะพัฒนาชุมชนให้ดียิ่งขึ้น การดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ไม่สามารถที่จะดำเนินการโดยหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่งแต่เพียงลำพังหรือต่างคนต่างทำดังเช่นในอดีตได้ เพราะนอกจากจะสิ้นเปลืองงบประมาณของประเทศโดยใช่เหตุแล้วยังทำให้การพัฒนาชุมชนเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ครอบคลุมในทุกบริบทด้วย

การพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนากลไกที่จะผลักดันและการขับเคลื่อนองค์กรสู่คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ

เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยและแนวทางการจัดการศึกษาในปัจจุบัน เพื่อพัฒนาหน่วยงานสู่การเป็นสถานศึกษาที่เป็นเลิศ ที่ต้องอาศัยองค์ประกอบทั้งมุมมองเชิงระบบ (Systems perspective) การนำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์ (Visionary leadership) ความเป็นเลิศที่มุ่งเน้นผู้เรียนและลูกค้ากลุ่มอื่น (Student-and customer –centered Excellence) การให้ความสำคัญกับคน (Valuing people) การเรียนรู้ระดับองค์กรและความคล่องตัว (Organizational learning and agility) การมุ่งเน้นความสำเร็จ (Focus on success) การจัดการเพื่อนวัตกรรม (Managing for innovation) การจัดการโดยใช้ข้อมูลจริง (Management by fact) การสร้างประโยชน์ให้สังคม (Societal contributions) จริยธรรมและความโปร่งใส (Ethics and transparency) การส่งมอบคุณค่าและผลลัพธ์ (Delivering value and results) เพื่อให้การจัดการศึกษาของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่การเป็นองค์กรที่เป็นเลิศเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีสู่ความเป็นเลิศ
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยและกำหนดแผนกลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศ
- 3) เพื่อขับเคลื่อนแผนพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีสู่ความเป็นเลิศด้วยพลังการมีส่วนร่วม

การทบทวนวรรณกรรม

วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีมุ่งพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ โดยใช้กลไกที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมการบริหารจัดการ วิสัยทัศน์ การพัฒนาหลักสูตร การวิจัย และการมีส่วนร่วมของบุคลากร เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานให้สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม และก้าวสู่การเป็นองค์กรที่ได้รับการยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ

1. แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรและการพัฒนาองค์กร

องค์กร หมายถึงการรวมตัวของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีการจัดระบบ แบ่งหน้าที่ และมีลำดับชั้นของอำนาจหน้าที่ชัดเจน องค์กรสามารถจำแนกได้เป็นแบบทางการ (Formal) และไม่เป็นทางการ (Informal) โดยมีจุดมุ่งหมายในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ตามแนวคิดของ Amitai Etzioni (1961) องค์กรสามารถแบ่งตามลักษณะของแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมได้ 4 ประเภท ได้แก่ 1) องค์กรที่ใช้กำลังบังคับ 2) องค์กรที่เน้นค่าตอบแทน 3) องค์กรที่เน้นคุณค่าทางจิตใจ 4) องค์กรผสม การพัฒนาองค์กร เป็นกระบวนการปรับปรุงองค์กรอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง วัฒนธรรม บุคลากร และกระบวนการทำงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ เป้าหมายของการพัฒนาองค์กร ได้แก่ การเสริมสร้าง

ความไว้วางใจ การสื่อสารในทุกทิศทาง การลดความขัดแย้ง การเพิ่มขวัญกำลังใจ และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเติบโต ทั้งนี้กระบวนการพัฒนาองค์กรจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับ และการสนับสนุนจากผู้นำระดับสูง เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน มีคุณภาพ และสามารถตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างทันท่วงที

2. แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา

ความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง การดำเนินงานที่มีคุณภาพสูงทั้งด้านการจัดการศึกษา การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยเน้นผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและนานาชาติ สถาบันต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการวางแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับ การสร้างความเป็นเลิศจำเป็นต้องพัฒนาทั้งตัวบุคลากร กระบวนการ และโครงสร้างภายในองค์กร พร้อมสร้างวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นคุณภาพ ความรับผิดชอบ และนวัตกรรม เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน สังคม และการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

แนวคิดเรื่องความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาองค์กรให้มีคุณภาพในทุกมิติ โดยเฉพาะการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม การพัฒนางานวิจัยที่ตอบโจทย์สังคม และการบริการวิชาการที่เชื่อมโยงกับชุมชน สถาบันต้องเน้นการบริหารจัดการเชิงระบบ มีเป้าหมายที่ชัดเจน และดำเนินงานอย่างโปร่งใส พร้อมส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนและการบริหาร นอกจากนี้ ความเป็นเลิศยังสะท้อนถึงความสามารถในการสร้างความแตกต่าง มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น และสามารถแข่งขันในระดับสากลได้อย่างยั่งยืน (วีรชัย ตันติวีระวิทยา, 2537) โดยสถาบันต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร การสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นที่ยอมรับในเวทีระดับชาติและนานาชาติ

3. เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX)

EdPEX (Education Criteria for Performance Excellence) คือกรอบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของสถาบันการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีต้นแบบจากเกณฑ์คุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) ซึ่งเน้นการบริหารจัดการองค์กรให้บรรลุผลสำเร็จอย่างยั่งยืนในทุกด้าน เกณฑ์ EdPEX ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ เช่น การนำองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ การให้ความสำคัญกับผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัดผลและวิเคราะห์ข้อมูล การพัฒนาองค์กรและบุคลากร รวมถึงการจัดการกระบวนการหลักอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นให้ทุกส่วนในองค์กรมีทิศทางร่วมกัน การนำ EdPEX มาใช้ช่วยให้สถาบันสามารถประเมินตนเอง ค้นหาโอกาสในการปรับปรุง พัฒนาจุดแข็ง และยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง เพื่อก้าวสู่ความเป็นเลิศที่ยั่งยืน และเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

แนวทางของ EdPEX ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษามุ่งเน้นการดำเนินงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และสังคม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพภายใน กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และการบริหารที่โปร่งใส ทั้งยังเน้นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้และนวัตกรรม สถาบันที่น่าเกณฑ์ EdPEX ไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่องจะสามารถพัฒนาแผนงานและกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบทของตนเอง เกิดการสื่อสารภายในที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้บุคลากรทุกระดับเข้าใจเป้าหมายร่วมกัน และมีแรงจูงใจในการทำงานร่วมกันอย่างมีพลัง ด้วยเหตุนี้ EdPEX จึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาไทยให้ทัดเทียมกับนานาชาติ และผลักดันให้เกิดความเป็นเลิศอย่างยั่งยืนในทุกมิติของสถาบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประชากร คือ บุคลากรวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี จำนวน 25 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ บุคลากรวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี จำนวน 25 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบสนทนากลุ่มเฉพาะ การสังเกต และเครื่องมือการบันทึก ใช้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการจำเป็น ปัจจัยและการกำหนดแผนกลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศ 2) แนวทางการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับกระบวนการขับเคลื่อนแผนพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีสู่ความเป็นเลิศด้วยพลังการมีส่วนร่วม ระยะเวลาในการวิจัยตลอดปีงบประมาณ 2567 นำข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิจัยเอกสาร วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีมุ่งจัดการศึกษา 9 หลักสูตร ครอบคลุมทุกระดับ พร้อมพัฒนา งานวิจัยและพุทธนวัตกรรม เช่น การเรียนรู้ผ่านธรรมะและการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ด้านบริการวิชาการ เน้นอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิต การเสริมสร้างศักยภาพพระสงฆ์ และการพัฒนาชุมชนผ่านหลักธรรม พร้อมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เช่น ทวารวดี และสร้างมูลค่าผ่านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น วิทยาลัยยังมีพันธกิจด้านการพัฒนาบัณฑิต การสร้างพุทธนวัตกรรม การบริการวิชาการ และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนและสร้างความยั่งยืน

2. วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีมีจุดแข็งในด้านหลักสูตรที่พัฒนาสังคม โดยเน้นการสร้างนวัตกรรมและการมีส่วนร่วมของชุมชน พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่น บุคลากรของวิทยาลัยมีความเชี่ยวชาญในหลายศาสตร์ และมีเครือข่ายความร่วมมือกับภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ ที่สนับสนุนการดำเนินงานอย่างยั่งยืน แม้ว่าจะมีจุดอ่อนในด้านการรับนิสิตในบางหลักสูตรและการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่แข็งแรง รวมถึง การขาดการต่อยอดงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ แต่ก็มีโอกาสในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรและบริการ วิชาการให้ตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมาย และสามารถกำหนดทิศทางการวิจัยที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนให้

เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การยกระดับสมรรถนะของบุคลากรและการใช้พุทธนวัตกรรมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมมีศักยภาพในการเสริมสร้างความยั่งยืนและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม วิทยาลัยยังเผชิญกับอุปสรรคจากการลดลงของงบประมาณภาครัฐและความท้าทายจากการพัฒนาเทคโนโลยีที่ต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล

3. กระบวนการขับเคลื่อนแผนพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีสู่ความเป็นเลิศเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การวิจัย นวัตกรรม และการบริการวิชาการ โดยมุ่งเป้าไปที่การพัฒนาหลักสูตรที่มีมาตรฐาน การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการส่งเสริมการใช้พระพุทธศาสนาในชีวิตประจำวันเพื่อแก้ปัญหาชุมชน นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนการสืบสานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีคุณภาพและมูลค่าเพิ่ม โดยการประเมินผลจะพิจารณาจากความพึงพอใจของผู้รับบริการและการสร้างรายได้ให้กับชุมชน แนวทางการพัฒนาแผนกลยุทธ์สู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีเน้นการเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย โดยมีการพัฒนาในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน, การส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรม, การบริการวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชน, การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการ, และการสร้างความยั่งยืนทางการเงินและทรัพยากร การดำเนินงานเหล่านี้จะเสริมสร้างคุณค่าและความยั่งยืนให้กับวิทยาลัย ตอบสนองความต้องการของสังคมและส่งเสริมความเป็นเลิศในทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ พบว่า วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีมุ่งจัดการศึกษา 9 หลักสูตร ครอบคลุมทุกระดับ พร้อมพัฒนางานวิจัยและพุทธนวัตกรรม เช่น การเรียนรู้ผ่านธรรมะและการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ด้านบริการวิชาการ เน้นอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิต การเสริมสร้างศักยภาพพระสงฆ์ และการพัฒนาชุมชนผ่านกิจกรรม พร้อมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เช่น ทวารวดี และสร้างมูลค่าผ่านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น วิทยาลัยยังมีพันธกิจด้านการพัฒนาบัณฑิต การสร้างพุทธนวัตกรรม การบริการวิชาการ และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนและสร้างความยั่งยืน ดังงานวิจัยของ บุญมา แพ่งศรีสาร (2561) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทกระทรวงศึกษาธิการกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ พบว่า กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรัฐที่กำกับดูแลการศึกษาของชาติเพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชนทั้งหมดโดยการกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการต่างๆ เข้ามาควบคุมการศึกษาตั้งแต่ ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา การฝึกหัดครูการศึกษาสงเคราะห์การศึกษาพิเศษ การศึกษาผู้ใหญ่และการส่งเสริมโรงเรียนเอกชนและการศึกษาประชาชนในด้านต่าง ๆ ให้มีความรู้คู่คุณธรรมอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเสมอภาคสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไม่ว่าจะอาศัยอยู่เขตเมืองหรือเขตชนบทที่สามารถรองรับการพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 อันเป็นไปตามกรอบวิสัยทัศน์ของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดไว้ซึ่งมีบทบาทหลัก 4 ด้านได้แก่ 1.การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ/ประเภทเทียบเท่าระดับสากล 2. เสริมสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาของประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม 3. ผลิต พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพกำลังคน 4.การ

พัฒนาสิ่งประดิษฐ์งานวิจัย และนวัตกรรม และ5.เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

ส่วนปัจจัยและกำหนดแผนกลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศ พบว่า วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีมีจุดแข็งในด้านหลักสูตรที่พัฒนาสังคม โดยเน้นการสร้างนวัตกรรมและการมีส่วนร่วมของชุมชน พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่น บุคลากรของวิทยาลัยมีความเชี่ยวชาญในหลายศาสตร์ และมีเครือข่ายความร่วมมือกับภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ ที่สนับสนุนการดำเนินงานอย่างยั่งยืน แม้ว่าจะมีจุดอ่อนในด้านการรับนิสิตในบางหลักสูตรและการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่แข็งแรง รวมถึงการขาดการต่อยอดงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ แต่ก็มีโอกาสในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรและบริการวิชาการให้ตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมาย และสามารถกำหนดทิศทางการวิจัยที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การยกระดับสมรรถนะของบุคลากรและการใช้พุทธนวัตกรรมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมมีศักยภาพในการเสริมสร้างความยั่งยืนและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม วิทยาลัยยังเผชิญกับอุปสรรคจากการลดลงของงบประมาณภาครัฐและความท้าทายจากการพัฒนาเทคโนโลยีที่ต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ดังนั้นงานวิจัยของ โอนทัย แทนสวัสดิ์ (2553) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ประกอบด้วยวิสัยทัศน์คือ คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์เป็นแหล่งพลังทางสติปัญญานำหน้าคุณธรรม ผู้นำการวิจัย พันธกิจประกอบด้วย 1) ผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพให้เป็นผู้ที่มีปัญญาและคุณธรรม 2) สร้างนวัตกรรมการศึกษาที่สร้างสรรค์ และให้บริการวิชาการแก่สังคม 3) พัฒนาเครือข่ายทั้งด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 4) ส่งเสริมการบริหารงานโดยใช้หลักการกระจายอำนาจตาม สายการบังคับบัญชาและการมีส่วนร่วมของประชาคมเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ วัตถุประสงค์หลักประกอบด้วย 1) การผลิตบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ 2) พัฒนางานวิจัยและให้บริการวิชาการอย่างเต็มศักยภาพ 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันอื่น 4) การเป็นแหล่งค้นคว้าและอ้างอิงทางการศึกษา 5) การบริหารจัดการที่เป็นเลิศ 6) มีระบบการประเมินที่เที่ยงตรง ส่วนยุทธศาสตร์ประกอบด้วย 1) ยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิตเชิงรุก 2) ยุทธศาสตร์การสร้างเครือข่าย 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาผลงานที่มีคุณภาพสูง 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาปัญญาของแผ่นดิน 5) ยุทธศาสตร์การบริหารแบบมีส่วนร่วมและโปร่งใส และ 6) ยุทธศาสตร์การประเมินองค์กร ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ คือ การนำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศไปใช้กับ คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์อื่นได้ ทั้งนี้โดยคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์อาจจะนำยุทธศาสตร์เหล่านี้ไป ประเมินและปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ของตนเองต่อไป

สำหรับข้อเคลื่อนแผนพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีสู่ความเป็นเลิศด้วยพลังการมีส่วนร่วม พบว่า กระบวนการขับเคลื่อนแผนพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีสู่ความเป็นเลิศเน้นการ

พัฒนาคุณภาพการศึกษา การวิจัย นวัตกรรม และการบริการวิชาการ โดยมุ่งเป้าไปที่การพัฒนาหลักสูตรที่มีมาตรฐาน การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการส่งเสริมการใช้พุทธศาสนาในชีวิตประจำวันเพื่อแก้ปัญหาชุมชน นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนการสืบสานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีคุณภาพและมูลค่าเพิ่ม โดยการประเมินผลจะพิจารณาจากความพึงพอใจของผู้รับบริการและการสร้างรายได้ให้กับชุมชน แนวทางการพัฒนาแผนกลยุทธ์สู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีเน้นการเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย โดยมีการพัฒนาในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน, การส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรม, การบริการวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชน, การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการ, และการสร้างความยั่งยืนทางการเงินและทรัพยากร การดำเนินงานเหล่านี้จะเสริมสร้างคุณค่าและความยั่งยืนให้กับวิทยาลัย ตอบสนองความต้องการของสังคมและส่งเสริมความเป็นเลิศในทุกด้าน ดังงานวิจัยของ อภินันต์ อันทวิสิน (2561) ได้วิจัยเรื่อง โมเดลความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อการดำเนินการ ที่เป็นเลิศกับประสิทธิผลของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย พบว่า (1) องค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การนำองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นบุคลากรการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ และการพัฒนาองค์กร ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยเชิงยืนยันลำดับที่สอง มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิผลของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเชิงยืนยันอันดับสองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสถาบันและท้องถิ่น และ (3) องค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากข้อค้นพบในการวิจัย ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจึงควรให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาเอกชน นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารสถาบันสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความคิดเห็นว่า องค์ประกอบที่ต้องให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การวางแผนกลยุทธ์ โดยควรให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของคณะวิชา/ส่วนงาน ในการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดและแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายและ วัตถุประสงค์ของแต่ละสถาบัน ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการนำเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อ การดำเนินการที่เป็นเลิศไปใช้ในการพัฒนาระบบการบริหารในภาพของแต่ละสถาบัน

สรุปองค์ความรู้

๑. ผลิตบ้นทิตที่เป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพี
๒. วิจัยและสร้างพุทธรณวัตกรรม
๓. บริการวิชาการเพือถ่ายทอตองค้ความรู้
๔. ส่งเสริมและทำนุบำรุงพระพุทธรศาสนา สืบสาน/รักษา/ต่อยอต ศิลปะและวัฒนธรรมท้องถึน

<p>Strength (S)</p> <p>องค้กรมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมเพือชุมชน ความร่วมมือกับเครือช่าย และการพัฒนาบุคลากรด้านศิลปะวัฒนธรรม รวมถึงการสนับสนุนงานวิชาการและสถานะทางการเงินที่แข็งแรง</p>	<p>Opportunity (O)</p> <p>การสร้างหลักสูตรและนวัตกรรมที่ตอบโจทย้ ความต้องการของสังคม การวิจัยที่เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต การบริการวิชาการที่ครอบคลุมทุกช่วงวัย และการอนุรักษ์วัฒนธรรมด้วยพุทธรณวัตกรรม</p>
<p>Weakness (W)</p> <p>เน้นที่การรับนิติต งานวิจัย การบริการวิชาการ และการขาดฐานข้อมูลที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนา รวมถึงความเข้าใจความต้องการของชุมชนที่ยังไม่ชัดเจน</p>	<p>Threats (T)</p> <p>งบประมาณที่ลดลงและความจำเป็นในการพึ่งพารายได้จากภายนอก รวมถึงการปรับตัวต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงานในทุกด้าน เช่น การเรียน การวิจัย และการบริหารจัดการ</p>

แผนกลยุทธ์

- ๑. ความเป็นเลิศด้านการจัดศึกษา**
สร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพ ความโดดเด่นและเชี่ยวชาญหลากหลายศาสตร์
- ๒. ด้านงานวิจัย**
เพิ่มผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ต่อยอดผลงานวิจัยสู่พุทธรณวัตกรรม และถ่ายทอต ศิลปะวัฒนธรรม
- ๓. ด้านบริการวิชาการ**
เพื่อพัฒนาสังคมและเพิ่มรายได้
- ๔. ด้านสืบสาน รักษา ต่อยอดศิลปะวัฒนธรรม**
บุคลากรมีความเชี่ยวชาญหลากหลายศาสตร์ ใช้องค์ความรู้จากพุทธรณวัตกรรมสร้างมูลค่าเพิ่ม
- ๕. ด้านการบริหารจัดการ**
การบริหารจัดการองค์กร การบริหารอัตรากำลัง และขีดความสามารถมีประสิทธิ ภาพและประสิทธิผล

- การพัฒนาแผนกลยุทธ์สู่ความเป็นเลิศ**
๑. การวางรากฐานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน (Academic Excellence)
 ๒. การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรม (Research and Innovation Excellence)
 ๓. การบริการวิชาการเพือการพัฒนาชุมชน (Community Engagement and Academic Service)
 ๔. การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการ (Organizational and Leadership Excellence)
 ๕. การสร้างความยั่งยืนด้านการเงินและทรัพยากร (Financial Sustainability)

- กระบวนการขับเคลื่อนแผนพัฒนา**
- ๑. กระบวนการจัดการศึกษา**
 - การพัฒนา/บริหารหลักสูตร
 - การรับเข้า
 - การจัดการเรียนการสอนและประเมินผล
 - การพัฒนานิติต
 - การบริหารทรัพยากรที่เอือต่อการเรียนการสอน
 - การพัฒนาอาจารย์ด้านการเรียนการสอน
 - ๒. กระบวนการวิจัย/ นวัตกรรม**
 - การพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัย/นวัตกรรมท้องถึนสายวิชาการ สายสนับสนุน
 - การบริหารจัดการด้านการวิจัย
 - ๓. กระบวนการบริการวิชาการ**
 - การบริการวิชาการเพือการพัฒนาสังคมและชุมชน
 - การบริการวิชาการเพือเพิ่มรายได้
 - ๔. กระบวนการ สืบสาน รักษาต่อยอดศิลปะ วัฒนธรรม**
 - การบริการของศูนย์เรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมทวารวดี
 - กระบวนการสืบสานภูมิปัญญาท้องถึน
 - การต่อยอดผลิตภัณฑ้ของศูนย์วิสาหกิจทวารวดี
 - ๕. กระบวนการสนับสนุน**
 - กระบวนการบริหารบุคคล
 - กระบวนการบริหารงานคลังและพัสดุ
 - กระบวนการบริหารข้อมูลสารสนเทศ
 - กระบวนการจัดการความรู้และนวัตกรรม
 - กระบวนการบริหารด้านกายภาพและสภาพแวดล้อม

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1.1 สรุปองค์ความรู้ดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงกระบวนการและกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการกำหนดพันธกิจหลักของวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ การวิจัยและสร้างพุทธนวัตกรรม การบริการวิชาการแก่สังคม และการสืบทอดพระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งพันธกิจเหล่านี้เป็นฐานสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กร จากนั้นได้มีการประเมินสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกขององค์กรโดยใช้การวิเคราะห์ SWOT เพื่อตรวจสอบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่นำไปสู่การกำหนดแผนกลยุทธ์ใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการจัดการศึกษา ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และด้านการบริหารจัดการ ซึ่งแต่ละด้านมีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน และสามารถตอบสนองต่อพันธกิจขององค์กรได้อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้กลยุทธ์เหล่านี้ได้มีการเชื่อมโยงเข้ากับกระบวนการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ โดยครอบคลุมใน 6 ด้านสำคัญ ได้แก่ ความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic Excellence) ความเป็นเลิศด้านการวิจัยและนวัตกรรม (Research and Innovation Excellence) การมีส่วนร่วมกับชุมชน (Community Engagement and Academic Services) ความเป็นเลิศด้านการบริหารจัดการ (Organizational and Leadership Excellence) และความยั่งยืนทางการเงิน (Financial Sustainability) ซึ่งสะท้อนถึงการบริหารจัดการที่เป็นระบบ และมีการบูรณาการองค์ความรู้ร่วมกับการปฏิบัติจริง และยังแสดงให้เห็นถึง “กระบวนการขับเคลื่อนแผนพัฒนา” ที่ครอบคลุมกิจกรรมหลากหลาย เช่น การบริหารจัดการศึกษา การบริหารงานวิจัย การบริหารวิชาการ การจัดการความรู้ การพัฒนาบุคลากร การบริหารการเงินและทรัพยากร ฯลฯ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการขับเคลื่อนองค์กรไม่ได้กระทำเพียงด้านใดด้านหนึ่ง แต่เป็นการประสานทุกมิติของการบริหารอย่างเป็นองค์รวม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ควรมีนโยบายที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังจากทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี เช่น นักศึกษา, คณาจารย์, ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพัฒนาแผนกลยุทธ์และกำหนดทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย
- 2) ควรมีนโยบายที่เน้นการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้มีคุณภาพและทันสมัย โดยการนำหลักธรรมและแนวทางพุทธศาสนามาใช้ในการเรียนการสอนร่วมกับเทคโนโลยีการศึกษายุคใหม่ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา
- 3) ควรมีนโยบายที่ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีสู่ความเป็นเลิศ โดยการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาที่สามารถตอบโจทย์ความท้าทายในยุคปัจจุบัน และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1) นำผลวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนกลยุทธ์การพัฒนาคณะกรที่สามที่สามารถขับเคลื่อนวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีสู่ความเป็นเลิศ โดยควรเน้นการใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ในการพัฒนากลยุทธ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา คณาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2) ส่งเสริมการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในวิทยาลัย เช่น การสร้างช่องทางให้คณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนากลยุทธ์และการตัดสินใจสำคัญในการขับเคลื่อนวิทยาลัยให้บรรลุเป้าหมายความเป็นเลิศ

3) พัฒนาระบบการประเมินและติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์นั้นมีประสิทธิภาพและสามารถปรับปรุงได้ตามสถานการณ์ โดยการใช้เกณฑ์การประเมินที่ครอบคลุมทั้งในด้านการศึกษาการพัฒนาคณะกรที่สามและความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการที่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี เช่น คณาจารย์, นักศึกษา, และชุมชน เพื่อพัฒนาแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับความต้องการจริงและนำไปสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

2) ควรศึกษาประโยชน์จากการนำหลักธรรมและแนวทางการสอนของพระพุทธศาสนามาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี เช่น การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในองค์กร

3) การวิจัยควรเน้นการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศทั้งในด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

บุญมา แผงศรีสาร. (2561). บทบาทกระทรวงศึกษาธิการกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ. วารสาร มจร.ทริภุชชัยปริทรรศน์, 2(2), 58-67.

วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี. (2558). รายงานการประเมินตนเอง ระดับวิทยาลัย. นครปฐม: วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี.

วีระชัย ตันตวิระวิทยา. (2537). ดัชนีค้นหาความเป็นเลิศ: ประสบการณ์ จากบริษัทอเมริกันชั้นนำของโลก. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยุคเข็ญ.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2556). แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

- อโนทัย แทนสวัสดิ์. (2553). การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศของคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การอุดมศึกษา)). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิรัตน์ อันทวีสิน. (2561). “โมเดลความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศกับประสิทธิผลของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย”. วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน. 24(1), 55-70.
- อุทัย ดุลยเกษม. (2547). บรรณารักษ์เรื่องความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.. สานปฏิรูป, 6(69), มกราคม 2547: 62-63.
- Etzioni, A. (1961). A Comparative Analysis of Complex Organizations: On Power, Involvement, and Their Correlates. New York: Free Press.